

ZAPISNIK 1. seje Nacionalne skupine za digitalni evro

Datum in čas seje: 20. 12. 2023, od 12:00 do 15:00

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Marko Pahor (predsednik Nacionalne skupine deležnikov za digitalni evro – NSD digitalni evro), Dean Čerin (Trgovinska zbornica Slovenje), Aida Kamišalić Latifić (Ministrstvo za digitalno preobrazbo), Andreja Kert (Državni zbor republike Slovenije – Odbor za finance), Urška Kos (Uprava RS za javna plačila), Nikolina Prah (Ministrstvo za finance), Marko Tretnjak (Zveza potrošnikov Slovenije).

Ostali prisotni: Simon Anko, Ana Jaklič, Martin Pezdir, Rebeka Reven in Anja Rijavec Uršej (vsi Banka Slovenije), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije).

Odsotni člani: Aleksander Kurtevski (Bankart d.o.o.) in Stanislava Zadravec Capriolo (Združenje bank Slovenije).

Dnevni red:

1. Uvodni nagovor in potrditev dnevnega reda
2. Način delovanja NSD digitalni evro
3. Digitalni evro – centralnobančna digitalna valuta Evrosistema
4. Zakonodajni paket za digitalni evro
5. Razno
6. Delovno kosilo NSD digitalni evro

1. Uvodni nagovor in potrditev dnevnega reda

Predsedujoči M. Pahor je uvodoma pozdravil prisotne, poudaril pomen komunikacije in izpostavil, da so deležniki, vabljeni v NSD digitalni evro, pomemben člen pri oblikovanju digitalnega evra. Poudaril je, da dokončna odločitev o izdaji digitalnega evra še ni bila sprejeta. Digitalni evro bi bil evolucija denarja, kot tretja pojavnost oblik denarja, pri čemer bi pri digitalnem evru šlo za javni denar, torej denar centralne banke, ki bi vedno bil zamenljiv z gotovino. Samo proučevanje digitalnega evra je pomembno tudi s strateškega vidika. Ne glede na to, pa bi digitalni evro nastopal zgolj kot komplement gotovini. ECB ima še vedno velike cilje za gotovino, saj se pripravlja nova izdaja bankovcev. Izpostavil je tudi, da so centralne banke želele ujeti korak s časom in ponuditi lastno alternativo digitalnim oblikam valut. Tako ali drugače neko digitalno obliko svoje lastne gotovine preučuje 130 centralnih bank (katerih države skupaj predstavljajo 98% svetovnega BDP). Glede na njegovo poznavanje stanja, ki izhaja iz sodelovanja na mednarodnih konferencah in poročil ostalih centralnih bank, je ECB s projektom Digitalni evro najdlje v primerjavi z ostalimi razvitimi državami na svetu. Zahvalil se je vsem za odziv in udeležbo ter pripravljenost na sodelovanje v tej skupini in pri sooblikovanju digitalnega evra. Slovenski trg je specifičen, kot je tudi trg vsake države članice evrskega območja specifičen, zato želimo zagovarjati takšna stališča na tematikah digitalnega evra, ki bi bila v prid vsem deležnikom. Predstavil je vse prisotne iz BS.

Sklep 1: NSD za digitalni evro je potrdil dnevni red 1. seje NSD digitalni evro.

2. Način delovanja NSD digitalni evro

R. Reven je predstavila predlagani način delovanja NSD digitalni evro ([predstavitev](#)). Poudarila je, da NSD digitalni evro nima pristojnosti sprejemati zavezujočih odločitev. Predstavila je vse člane NSD digitalni evro. Izpostavila je transparentnost delovanja NSD digitalni evro in naloge sekretariata. M. Pahor je dodal, da se lahko najavi tudi dodatnega sodelavca kot opazovalca v NSD digitalni evro. M. Pezdir je dodal, da bo prvi sestanek v letu 2024 predvidoma 5. aprila. Pripomb ali vprašanj ni bilo, posledično je bil sprejet sklep o načinu delovanja NSD digitalni evro.

Sklep 2: NSD digitalni evro se je seznanil z načinom delovanja NSD digitalni evro in se s slednjim strinjal.

3. Digitalni evro – centralnobančna digitalna valuta Evrosistema

M. Pezdir je predstavil tematiko Digitalni evro – centralnobančna digitalna valuta Evrosistema ([predstavitev](#)). Pojasnil je, kaj digitalni evro je, in zakaj ga potrebujemo. Predstavljen je bil tudi projekt Evrosistema Digitalni evro in zaključki faze proučevanja, ki je trajala od oktobra 2021 do oktobra 2023. V nadaljevanju je na kratko predstavil zasnovo digitalnega evra: online in offline digitalni evro, orodja za preprečevanje pretirane uporabe, zasebnost, model distribucije, vlogo posrednikov, model poravnave, orodja za upravljanje likvidnosti, plačila izven evroobmočja, pogojna plačila, dostop do sheme digitalnega evra, pojavne oblike, vključitev v ekosistem, storitve digitalnega evra ter dostop do ekosistema digitalnega evra. Predstavil je tudi prototip digitalnega evra, izsledke fokusne skupine in tržne raziskave ter izpostavil prednosti digitalnega evra za potrošnike, trgovce in posrednike. Zaključil je s ključnimi področji dela znotraj pripravljalne faze (tehnični pravilnik sheme, izbira ponudnikov komponent, produkt, interakcija z deležniki, trženje in komunikacija, pravna podlaga ter eksperimenti in testi). Prikazana sta bila tudi dva predstavljena posnetka v zvezi z digitalnim evrom ([povezava 1](#), [povezava 2](#)).

N. Prah je vprašala, čemu Evropska unija sprejema uredbo o statusu zakonitega plačilnega sredstva evro gotovine, saj imajo evrski bankovci in kovanci ta status že danes. A. Rijavec Uršej je pojasnila, da imamo vsebino opredelitve statusa zakonitega plačilnega sredstva danes že v sodni praksi EU ter priporočilih in smernicah Evropske komisije in Evropske centralne banke, nova uredba pa bi to določila v L1 zakonodaji.

M. Pahor je pojasnil, da smo v prvi fazi pripravljalne faze, ki bo trajala dve leti. Po zaključku vsake izmed teh faz, bodo sledile odločitve o prehodu v naslednjo.

A. Kamišalič Latifč je poudarila, da je ključna komunikacija, torej pravočasna vpeljava nekih komunikacijskih pristopov. Izpostavila je, da je gotovina v Sloveniji še vedno v ospredju kar se tiče plačevanja. Digitalne rešitve se še vedno povezuje s teorijami zarot, namesto s transparentnostjo. Menila je, da bi javnost morala biti bolj obveščena o napredku na projektu Digitalni evro. Vsi deležniki bi morali komunicirati enotno, pri čemer bi morali ključni deležniki biti proaktivni in se zavedati, da je še vedno veliko ljudi, ki prisegajo na gotovino. Zanimalo jo je, ali bodo gradiva dostopna javnosti. A. Rijavec Uršej je pojasnila, da bodo gradiva javno objavljena. A. Kamišalič Latifč je še enkrat poudarila pomembnost komunikacije. Omenila je neuspeh Covid aplikacije, ki je ljudje niso sprejeli zaradi nezaupanja.

M. Pahor je odgovoril, da je želja Evrosistema z digitalnim evrom ponuditi tudi izvrstno uporabniško izkušnjo. Ljudi je potrebno vzpodbuditi k uporabi digitalnega evra, a končna odločitev o dejanski uporabi bo v rokah uporabnikov. Evrosistem bo ponudil čelni del (front-end) za osnovno rabo, želja pa je, da bi bančni posredniki razvili lastne rešitve za digitalni evro. Za uporabnika naj bi bil bila uporaba digitalnega evra kar se da preprosta. N. Prah je dodala, da je pomemben zadržek javnosti vezan na zasebnost posameznika, saj pri plačevanju z digitalnim evrom ne bo mogla biti zagotovljena enaka stopnja anonimnosti kot pri plačevanju z gotovino.

M. Pezdir je dodal, da bo Evrosistem šele po sprejetju pravne podlage (uredba EU) odločal o izdaji digitalnega evra.

A. Kert je poudarila, da se pri ljudeh izkazuje nezaupanje v digitalne rešitve, posledično imajo v Državnem zboru Republike Slovenije tudi pobudo za vpis gotovine v ustavo. Zato se ji zdi pomemben način komunikacije z javnostjo. Predlagala je, da bi bil slednji enotno pripravljen. Javnosti moramo zagotoviti, da dostop do in uporaba gotovine nista ogroženi, temveč bi digitalni evro nastopal kot podpora gotovini in s tem dal trdnost denarju. Izražena je bila želja po skupnem komuniciranju verodostojnih informacij (A. Kert, A. Kamišalič Latifč).

A. Kamišalič Latifč je omenila pojem digitalne denarnice ("digital wallet") in izpostavila, da pojem »denarnica« ni najustreznejši. M. Pahor je predlagal izraz »listnica«. Dodal je, da se je terminološko najprej govorilo o računu, nato se je začelo opuščati ta termin, saj ECB ne želi percepcije, da bi pri digitalnem evru šlo za račun pri centralnih bankah. Izpostavil je, da bi se današnja vloga posrednikov ohranjala tudi v primeru morebitne izdaje digitalnega evra.

A. Rijavec Uršej je dodala, da projektna skupina ECB sodeluje s skupino, ki na EU ravni vodi aktivnosti za vzpostavitev »EU Digital Wallet« in se bodo rešitve povezovale.

A. Kamišalič Latifić je dodala željo, da bi digitalno identifikacijo v Sloveniji imeli že prihodnje leto, vendar kaže, da ne bo šlo. Kolegi iz tujine imajo prototipe že pripravljene in čakajo na uradni začetek uporabe.

M. Tretnjak je vprašal, ali bo račun odprt pri banki in kakšni bodo stroški. M. Pezdir je odgovoril, da bodo lahko fizične osebe odprle račun digitalnega evra pri svojih bankah in to brez dodatnih stroškov. M. Pahor je dodal, da digitalni evro sledi analogiji gotovine. A. Rijavec Uršej je dodala, da bo za končne uporabnike uporabniška izkušnja plačevanja z digitalnim evrom podobna kot pri ostalih digitalnih načinih plačevanja. Predvidena je povezava s plačilnimi oz. transakcijskimi računi v ozadju, da bi bila uporabniška izkušnja najboljša. V Evropi imamo ljudi brez računa, ki so finančno izključeni. Namen projekta in samega predloga Uredbe o uvedbi digitalnega evra je, da bi naslovili ta vidik, ki se ga skozi desetletja poskuša naslavljati na drugačne načine, da nihče ne bi ostal izključen.

N. Prah je vprašala, ali bodo stroški za upravljanje z digitalnim evrom za trgovce enaki kot za upravljanje z gotovino. S. Anko je odgovoril, da bi morali biti nižji kot pri kartičnem plačevanju. Ambicija pri digitalnem evru je, da bi isti POS terminal omogočal plačila z vsemi digitalnimi plačilnimi sredstvi. M. Pahor je dodal, da bo del stroškov plačilne sheme digitalnega evra kril Evrosistem, tako kot pri gotovini danes. Model nadomestil sicer še ni dokončno določen. N. Prah je pojasnila, da trgovci danes plačujejo provizijo za sprejem plačilnih kartic, dodatne stroške imajo z upravljanjem z gotovino – ali jim bodo nastali dodatni stroški še za upravljanje z digitalnim evrom? S. Anko je dodal, da se digitalni evro ne bo ločeval od ostalih digitalnih metod za plačevanje.

D. Čerin je vprašal, ali bi bila uporaba osnovnega čelnega dela za trgovca brezplačna. S. Anko je pojasnil, da bo moral trgovec še vedno imeti povezavo in pogodbeni odnos s svojo banko.

A. Kamišalič Latifić je omenila, da je zaradi visokih provizij velika težava prepričati male trgovce, da sprejemajo kartična plačila. S. Anko je omenil tudi problem likvidnosti malih trgovcev pri plačevanju s plačilnimi karticami, pri katerih plačilih sta informacijski in denarni tok ločena, denarni pa praviloma ne sledi vsak dan. Pojasnil je, da bodo pri digitalnem evru trgovci denarna sredstva prejeli takoj. Digitalni evro bo imel status zakonitega plačilnega sredstva, vsak ga bo dolžan sprejeti (z izjemami, določenimi v predlogu Uredbe o uvedbi digitalnega evra).

A. Kamišalič Latifić je dodala, da so v Sloveniji rešitve, npr. Flik, ampak ne delujejo tudi po celotni EU. S. Anko je povedal, da bo digitalni evro kot Flik, vendar bo plačevanje mogoče tudi izven Slovenije, v vseh državah članicah evrskega območja. A. Kamišalič Latifić je v tem videla priložnost za komuniciranje.

Sklep 3: Udeleženci so se seznanili s predstavitvijo digitalnega evra.

4. Zakonodajni paket za digitalni evro

A. Rijavec Uršej je predstavila zakonodajni paket za digitalni evro ([predstavitev](#)). Uvodoma je predstavila postopek sprejemanja uredb EU ter poudarila, da trenutno poteka obravnava predlogov v zakonodajnih telesih Evropske unije, tj. Svetu Evropske unije in Evropskem parlamentu. Časovnica do sprejetja predlogov je težko določljiva, posebno zato, ker so v letu 2024 volitve v Evropski parlament. Nato je na kratko predstavila nekaj pomembnejših sklopov predloga Uredbe o uvedbi digitalnega evra: status zakonitega plačilnega sredstva, distribucijo, omejitve pri uporabi digitalnega evra kot hranilca vrednosti, provizije ter tehnične lastnosti digitalnega evra.

Sklep 4: Udeleženci so se seznanili z zakonodajnima predlogoma za digitalni evro.

5. Razno

Brez razprave.

6. Delovno kosilo NSD digitalni evro

/

Zapisnik pripravil Sekretariat NSD digitalni evro, januar 2024.